

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

12. července 2012*

„Justiční spolupráce v občanských věcech — Příslušnost, uznávání a výkon soudních rozhodnutí — Nařízení (ES) č. 44/2001 — Žaloba pro porušení evropského patentu — Zvláštní a výlučná příslušnost — Článek 6 bod 1 — Více osob žalovaných společně — Článek 22 bod 4 — Zpochybnění platnosti patentu — Článek 31 — Předběžná nebo zajišťovací opatření“

Ve věci C-616/10,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Rechtbank 's-Gravenhage (Nizozemsko) ze dne 22. prosince 2010, došlým Soudnímu dvoru dne 29. prosince 2010, v řízení

Solvay SA

proti

Honeywell Fluorine Products Europe BV,

Honeywell Belgium NV,

Honeywell Europe NV,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, J. Malenovský, (zpravodaj), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász a D. Šváby, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc-Sławiczek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 30. listopadu 2011,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Solvay SA W. A. Hoyngem a F. W. E. Eijsvogelsem, advocaten,
- za Honeywell Fluorine Products Europe BV, Honeywell Belgium NV a Honeywell Europe NV R. Ebbinkem a R. Hermanssem, advocaten,
- za německou vládu T. Henzem a J. Kemper, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

— za řeckou vládu S. Chala, jako zmocněnkyní,
— za španělskou vládu S. Centeno Huerta, jako zmocněnkyní,
— za Evropskou komisi A.-M. Rouchaud-Joët a R. Troostersem, jako zmocněnci,
po vyloučení stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. března 2012,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 bodu 1, čl. 22 bodu 4 a článku 31 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).
- 2 Projednávaná žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Solvay SA se sídlem v Belgii (dále jen „Solvay“) a společnostmi Honeywell Fluorine Products Europe BV, se sídlem v Nizozemsku, jakož i Honeywell Belgium NV a Honeywell Europe NV, obě se sídlem v Belgii (dále jen společně „společnosti Honeywell“), ve věci údajného porušení různých částí evropského patentu.

Právní rámec

Mnichovská úmluva

- 3 Úmluvou o udělování evropských patentů, podepsanou v Mnichově dne 5. října 1973 (dále jen „Mnichovská úmluva“) je vytvářeno, jak uvádí její článek 1, „pro smluvní státy společné právo pro udělování patentů na vynálezy“.
- 4 Nad rámec společných pravidel pro udělování se evropský patent i nadále řídí vnitrostátními právními úpravami každého smluvního státu, pro který byl vydán. V tomto ohledu čl. 2 odst. 2 Mnichovské úmluvy stanoví:

„Evropský patent má v každém smluvním státě, pro který byl udělen, stejný účinek a podléhá stejnému režimu jako národní patent udělený v tomto státě [...].“

- 5 Pokud jde o práva plynoucí pro majitele z evropského patentu, čl. 64 odst. 1 a 3 uvedené úmluvy stanoví:

„(1) [...] evropský patent [poskytuje] svému majiteli ode dne zveřejnění oznámení o jeho udělení a v každém smluvním státě, pro který byl udělen, stejná práva, jaká by mu poskytoval národní patent udělený v tomto státě.

[...]

(3) Porušení evropského patentu se projednává podle národního práva.“

Unijní právo

- 6 Jedenáctý, dvanáctý, patnáctý a devatenáctý bod odůvodnění nařízení č. 44/2001 zní:

„(11)

Pravidla pro určení příslušnosti musí být vysoce předvídatelná a založená na zásadě, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného, a musí být na tomto základě vždy určitelná [příslušnost na tomto základě musí být dána vždy], kromě několika přesně určených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného určujícího hlediska [odlišného hraničního určovatele]. [...]

(12) Kromě místa bydliště žalovaného by měla existovat i jiná kritéria pro určení příslušnosti založená na úzké vazbě mezi soudem a právním sporem nebo usnadňující řádný výkon spravedlnosti.

[...]

(15) V zájmu harmonického výkonu spravedlnosti je nezbytné minimalizovat možnost souběžných řízení a zajistit, aby ve dvou členských státech nebyla vydána vzájemně si odporující rozhodnutí.
[...]

[...]

(19) Musí být zajištěna návaznost mezi [Úmluvou ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32, dále jen „Bruselská úmluva“)] a tímto nařízením a musí být za tímto účelem stanovena přechodná ustanovení. Stejná potřeba návaznosti platí, pokud jde o výklad Bruselské úmluvy Soudním dvorem Evropských společenství, a protokol z roku 1971 [týkající se této výkladové činnosti Soudního dvora, v revidovaném a pozměněném znění (Úř. věst. 1998, C 27, s. 28)] by měl zůstat použitelný i pro věci, které jsou již projednávány ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost.“

- 7 Podle článku 2 tohoto nařízení:

„1. Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.

2. Na osoby, které nejsou státními příslušníky členského státu, v němž mají bydliště, se použijí pravidla pro určení příslušnosti, která se použijí pro jeho vlastní státní příslušníky.“

- 8 Článek 6 bod 1 nařízení č. 44/2001, který je obsažen v oddíle 2 kapitoly II tohoto nařízení, nadepsaném „Zvláštní příslušnost“, stanoví:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být též žalována:

1) je-li žalováno více osob společně, u soudu místa, kde má bydliště některý z žalovaných, za předpokladu, že právní nároky jsou spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních.“

- 9 Článek 22 bod 4 tohoto nařízení stanoví:

„Bez ohledu na bydliště mají výlučnou příslušnost:

[...]

- 4) pro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost patentů, ochranných známek a průmyslových vzorů nebo jiných podobných práv, která vyžadují udělení nebo zápis, soudy členského státu, na jehož území bylo požádáno o udělení nebo zápis nebo kde byly uděleny nebo zapsány nebo platí za udělené nebo zapsané na základě právního aktu Společenství nebo mezinárodní smlouvy.

Pro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost evropského patentu uděleného pro členský stát, mají bez ohledu na bydliště stran výlučnou příslušnost soudy tohoto členského státu, aniž je dotčena příslušnost Evropského patentového úřadu podle [Mnichovské úmluvy].“

- 10 Článek 25 uvedeného nařízení zní následovně:

„Soud členského státu bez návrhu prohlásí, že není příslušný, je-li u něj zahájeno řízení ve věci, v níž má na základě článku 22 výlučnou příslušnost soud jiného členského státu.“

- 11 Článek 31 téhož nařízení zní:

„Předběžná nebo zajišťovací opatření, která jsou upravena právem jednoho členského státu, je možné u soudů tohoto státu navrhnout i tehdy, kdy je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný na základě tohoto nařízení soud jiného členského státu.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 12 Společnost Solvay, která je majitelkou evropského patentu EP 0 858 440, podala dne 6. března 2009 k Rechtbank 's-Gravenhage žalobu pro porušování národních částí tohoto patentu, tak jak platí v Dánsku, Irsku, Řecku, Lucembursku, Rakousku, Portugalsku, Finsku, Švédsku, Lichtenštejnsku a Švýcarsku, proti společnostem Honeywell z toho důvodu, že na trh uvedly produkt HFC-245 fa vyráběný Honeywell International Inc, který je stejný jako produkt, na který se vztahuje uvedený patent.
- 13 Společnost Solvay konkrétně vytýká společnostem Honeywell Fluorine Products Europe BV a Honeywell Europe NV, že prováděly vyhrazené činnosti v celé Evropě, a společnosti Honeywell Belgium NV to, že prováděla vyhrazené činnosti v severní a střední Evropě.
- 14 V souvislosti se svou žalobou pro porušování patentu podala společnost Solvay dne 9. prosince 2009 proti společnostem Honeywell rovněž incidenční návrh, kterým se domáhá vydání předběžného opatření spočívajícího v zákazu přeshraničního porušování patentu až do doby vyřešení sporu v hlavním řízení.
- 15 Společnosti Honeywell v rámci tohoto incidenčního řízení namítaly neplatnost národních částí dotčeného patentu, avšak nezahájily řízení ani neoznámily svůj záměr zahájit řízení směřující ke zrušení národních částí tohoto patentu ani nezpochybňují příslušnost nizozemského soudu, u něhož bylo řízení zahájeno, k rozhodnutí jak v hlavním řízení, tak i v incidenčním řízení.
- 16 Za těchto podmínek se Rechtbank 's-Gravenhage rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Pokud jde o čl. 6 bod 1 nařízení [č. 44/2001]:

- 1) Je možné v situaci, ve které je dvěma nebo více společnostem pocházejícím z různých členských států v řízení probíhajícím u soudu jednoho z těchto členských států každé jednotlivě vytýkáno, že prováděním vyhrazených činností týkajících se téhož produktu porušily tutéž národní část

evropského patentu, tak jak platí v jiném členském státě, dospět k ‚vzájemně si odporujícím rozhodnutím‘, jestliže by o těchto věcech bylo rozhodováno v oddělených řízeních ve smyslu čl. 6 bodu 1 nařízení [č. 44/2001]?

Pokud jde o čl. 22 bod 4 nařízení [č. 44/2001]:

- 2) Je třeba použít čl. 22 bod 4 nařízení [č. 44/2001] v řízení o vydání předběžného opatření na základě zahraničního patentu (jako je předběžný zákaz přeshraničního porušování patentu), pokud odpůrkyně v rámci své obrany namítá neplatnost dovolávaného patentu s ohledem na to, že soud v takovém případě nevydá konečné rozhodnutí o platnosti dovolávaného patentu, nýbrž posoudí, jak by v tomto ohledu rozhodl soud příslušný podle čl. 22 bodu 4 [uvedeného] nařízení, a že požadované předběžné opatření ve formě zákazu porušování patentu bude zamítnuto, jestliže podle názoru soudu existuje rozumná, nikoli zanedbatelná možnost, že dovolávaný patent bude příslušným soudem zrušen?
- 3) Pro účely použitelnosti čl. 22 bodu 4 nařízení [č. 44/2001] v rámci takového řízení, jako je řízení uvedené v předcházející otázce, podléhá důvod obrany týkající se neplatnosti formálním podmínkám v tom smyslu, že se tento článek uplatní jen tehdy, jestliže u soudu příslušného podle čl. 22 bodu 4 [tohoto] nařízení již byla nebo bude podána ve lhůtě stanovené soudem žaloba na zrušení patentu, nebo přinejmenším tehdy, když bylo nebo bude majiteli patentu doručeno předvolání, nebo stačí vznést důvod obrany týkající se neplatnosti, a případně existují podmínky týkající se obsahu uplatněného důvodu obrany v tom smyslu, že musí být dostatečně podložen nebo že uplatnění tohoto důvodu nesmí být považováno za zneužití řízení?
- 4) V případě kladné odpovědi na druhou otázku: zůstává soud po uplatnění důvodu obrany týkajícího se neplatnosti v takovém řízení, jako je řízení uvedené v první otázce, příslušný k rozhodnutí o žalobě pro porušení patentu s tím důsledkem, že (pokud si to žalobkyně přeje) řízení pro porušení patentu musí být přerušeno, dokud soud příslušný podle čl. 22 bodu 4 nařízení [č. 44/2001] nerozhodne o platnosti dovolávané národní části patentu, nebo že žaloba musí být odmítnuta, neboť o důvodu obrany zásadním pro rozhodnutí nelze rozhodnout, nebo ztratí soud po uplatnění důvodu obrany týkajícího se neplatnosti svou příslušnost k rozhodnutí o žalobě pro porušení patentu?
- 5) V případě kladné odpovědi na [druhou] otázku: může vnitrostátní soud založit na článku 31 nařízení [č. 44/2001] svou příslušnost k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření na základě zahraničního patentu (jako je zákaz přeshraničního porušování patentu), proti kterému je namítán důvod obrany týkající se neplatnosti dovolávaného patentu, nebo (v případě, že by se mělo za to, že použitelnost čl. 22 bodu 4 [uvedeného] nařízení nemá vliv na příslušnost Rechtbank [’s-Gravenhage] k rozhodnutí o otázce porušení patentu) svou příslušnost k rozhodnutí o důvodu obrany týkající se neplatnosti dovolávaného zahraničního patentu?
- 6) V případě kladné odpovědi na [pátou] otázku: jaké skutečnosti nebo okolnosti jsou nezbytné, aby bylo možno dospět k závěru, že mezi předmětem požadovaných opatření a místní příslušností smluvního státu, ve kterém se nachází soud, jemuž byl návrh předložen, existuje skutečná souvislost ve smyslu bodu 40 rozsudku [ze dne 17. listopadu 1998], Van Uden, [(C-391/95, Recueil, s. I-7091)]?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 17 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že situace, ve které je dvěma nebo více společnostem se sídlem v různých členských státech v řízení probíhajícím u soudu jednoho z těchto členských států každé jednotlivě vytýkáno, že prováděním vyhrazených činností týkajících se téhož produktu porušily tutéž národní část evropského patentu, tak jak platí v jiném členském státě, může vést k vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí, kdyby o těchto věcech bylo rozhodováno v oddělených řízeních ve smyslu tohoto ustanovení.
- 18 Úvodem je třeba připomenout, že čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 stanoví, že je-li žalováno více osob společně, může být žalovaný žalován u soudu místa, kde má bydliště některá z těchto osob, za předpokladu, že právní nároky jsou spojeny tak úzce, že je účelné je vyšetřit a rozhodnout o nich společně, aby se zabránilo vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí v oddělených řízeních.
- 19 Pokud jde o cíl pravidla pro učení příslušnosti uvedeného v čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, je třeba uvést, že toto pravidlo v souladu s dvanáctým a patnáctým bodem odůvodnění tohoto nařízení odpovídá úsilí usnadnit řádný výkon spravedlnosti, minimalizovat možnost souběžných řízení, a tedy zajistit, aby nebyla v oddělených řízeních přijata řešení, která by si mohla vzájemně odporovat (viz rozsudek ze dne 1. prosince 2011, Painer, C-145/10, Sb. rozh. s. I-12533, bod 77).
- 20 Kromě toho musí být uvedené pravidlo zakládající zvláštní příslušnost na jednu stranu vykládáno z hlediska jedenáctého bodu odůvodnění nařízení č. 44/2001, podle něhož musí být pravidla pro určení příslušnosti vysoce předvídatelná a založená na zásadě, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného, a příslušnost na tomto základě musí být dána vždy, kromě několika přesně určených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného hraničního určovatele (viz rozsudek ze dne 11. října 2007, Freeport, C-98/06, Sb. rozh. s. I-8319, bod 36).
- 21 Jelikož se toto pravidlo zakládající zvláštní příslušnost odchyluje od zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného, zakotvené v článku 2 nařízení č. 44/2001, je třeba jej na druhou stranu vykládat restriktivně v tom smyslu, že neumožňuje výklad, který překračuje rámec případů výslovně předvídaných v uvedeném nařízení (viz výše uvedený rozsudek Painer, bod 74 a citovaná judikatura).
- 22 Totéž pravidlo navíc nelze vykládat takovým způsobem, aby jeho uplatnění umožnilo žalobci podat žalobu směřující proti více žalovaným s jediným cílem odejmout některého z nich soudům státu, ve kterém má bydliště (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. září 1988, Kalfelis, 189/87, Recueil, s. 5565, body 8 a 9; ze dne 27. října 1998, Réunion européenne a další, C-51/97, Recueil, s. I-6511, bod 47, jakož i výše uvedený rozsudek Painer, bod 78).
- 23 Dále měl Soudní dvůr za to, že přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil existenci souvislosti mezi jednotlivými žalobami, které k němu byly podány, to jest nebezpečí vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí, jestliže by o těchto žalobách bylo rozhodnuto v oddělených řízeních, a v tomto ohledu zohlednil všechny nezbytné skutečnosti ze spisu (viz výše uvedené rozsudky Freeport, bod 41, a Painer, bod 83).
- 24 V tomto ohledu však Soudní dvůr upřesnil, že aby bylo možné mít za to, že existuje nebezpečí vzájemně si odporujících rozhodnutí ve smyslu čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001, nestačí, že existuje rozdíl v řešení sporu, ale je rovněž třeba, aby tento rozdíl spadl do rámce téže skutkové a právní situace (viz rozsudek ze dne 13. července 2006, Roche Nederland a další, C-539/03, Sb. rozh. s. I-6535, bod 26; jakož i výše uvedené rozsudky Freeport, bod 40, a Painer, bod 79).

- 25 Pokud jde o posouzení existence téže situace, Soudní dvůr rozhodl, že nelze dospět k závěru o existenci téže skutkové situace, a pokud jde o různé žalované a porušení spáchaná v různých smluvních státech, která jsou jim vytýkána, nejsou totožné. A dále měl za to, že nelze dospět k závěru o existenci téže právní situace, pokud jsou několika soudům různých smluvních států podány žaloby pro porušení evropského patentu vydaného pro každý z těchto států, které směřují proti žalovaným s bydlištěm v těchto státech kvůli skutkům, kterých se údajně dopustili na jejich území (viz výše uvedený rozsudek Roche Nederland a další, body 27 a 31).
- 26 Evropský patent se totiž, jak jasně vyplývá z čl. 2 odst. 2 a čl. 64 odst. 1 Mnichovské úmluvy, i nadále řídí vnitrostátní právní úpravou každého ze smluvních států, pro které byl vydán. Z toho důvodu musí být každá žaloba pro porušení evropského patentu, jak vyplývá z čl. 64 odst. 3 uvedené úmluvy, přezkoumána z hlediska vnitrostátní právní úpravy platné v dané oblasti v každém ze států, pro které byl vydán (výše uvedený rozsudek Roche Nederland a další, body 29 a 30).
- 27 Ze zvláštních okolností takové věci, jako je věc v původním řízení, vyplývá, že případné rozdíly v řešení sporu mohou spadat do rámce téže skutkové a právní situace, takže není vyloučeno, že budou vydána vzájemně si odporující rozhodnutí, když bude o těchto věcech rozhodnuto v oddělených řízeních.
- 28 Jak totiž zdůraznil generální advokát v bodě 25 svého stanoviska, v případě nepoužitelnosti čl. 6 bodu 1 nařízení č. 44/2001 by dva soudy měly samostatně přezkoumat uváděná porušení patentu vždy z hlediska konkrétního vnitrostátního práva upravujícího jednotlivé národní části evropského patentu, jejichž porušení je namítáno. Tyto soudy by například musely podle téhož finského práva posoudit porušení finské části evropského patentu společnostmi Honeywell v důsledku toho, že na finském území uváděly na trh totožný produkt porušující patent.
- 29 Aby mohl vnitrostátní soud v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, posoudit existenci souvislosti mezi jednotlivými žalobami, které mu byly předloženy, a tedy nebezpečí vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí, kdyby o těchto žalobách bylo rozhodnuto v oddělených řízeních, bude muset zejména přihlédnout k dvojí okolnosti, zaprvé že žalovaným v původním řízení jsou každé jednotlivě vytýkána táž porušení patentu ve vztahu k týmž produktům, zadruhé že taková porušení patentu byla spáchaná v týchž členských státech, takže porušují tytéž národní části dotčeného evropského patentu.
- 30 S ohledem na předcházející je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 6 bod 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že situace, ve které je dvěma nebo více společnostem se sídlem v různých členských státech v řízení probíhajícím u soudu jednoho z těchto členských států každé jednotlivě vytýkáno, že prováděním vyhrazených činností týkajících se téhož produktu porušily tutéž národní část evropského patentu, tak jak platí v jiném členském státě, by mohla vést k vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí, kdyby o těchto věcech bylo rozhodováno v oddělených řízeních ve smyslu tohoto ustanovení. Předkládajícímu soudu přísluší, aby existenci takového nebezpečí posoudil s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem ve spisu.

Ke druhé otázce

- 31 V rámci druhé otázky se předkládající soud táže, zda je čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 použitelný v řízení o vydání takového předběžného opatření založeného na zahraničním patentu, jako je předběžný zákaz přeshraničního porušování patentu, pokud odpůrkyně v původním řízení v rámci své obrany namítají neplatnost dovolávaného patentu, s ohledem na to, že soud v takovém případě nevydává konečné rozhodnutí o platnosti dovolávaného patentu, nýbrž posoudí, jak by v tomto ohledu rozhodl soud příslušný podle čl. 22 bodu 4 uvedeného nařízení, a že požadované předběžné opatření ve formě zákazu porušování patentu bude zamítnuto, jestliže podle názoru soudu existuje rozumná, nikoli zanedbatelná možnost, že dovolávaný patent bude příslušným soudem zrušen.

- 32 Ze samotného znění předběžné otázky a předkládacího rozhodnutí přitom vyplývá, že ústřední otázka sporu v původním řízení se týká řízení směřujícího k vydání předběžného opatření, které se řídí pravidlem pro určení příslušnosti stanoveným v článku 31 nařízení č. 44/2001.
- 33 Položenou otázku je tudíž třeba chápat v tom smyslu, že její podstatou je, zda musí být čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, brání použití článku 31 tohoto nařízení.
- 34 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že z článku 31 nařízení č. 44/2001 vyplývá, že soud členského státu je oprávněn rozhodnout o návrhu na předběžné nebo zajišťovací opatření i tehdy, když je pro rozhodnutí ve věci samé příslušný na základě tohoto nařízení soud jiného členského státu.
- 35 Kromě toho, jak vyplývá z čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, toto nařízení stanoví pravidlo zakládající výlučnou příslušnost, podle něhož jsou pro řízení, jejichž předmětem je zápis nebo platnost patentů, výlučně příslušné soudy členského státu, na jehož území bylo požádáno o udělení nebo zápis nebo kde byly uděleny nebo zapsány nebo platí za udělené nebo zapsané na základě právního aktu Společenství nebo mezinárodní smlouvy.
- 36 Pokud jde nejprve o znění čl. 22 bodu 4 a článku 31 nařízení č. 44/2001, je třeba uvést, že cílem těchto ustanovení je upravit různé situace a každé z nich má svou zvláštní oblast působnosti. Článek 22 bod 4 tedy zakládá příslušnost pro rozhodování ve věci samé ve sporech týkajících se přesně vymezené oblasti, a naproti tomu se článek 31 uplatní nezávisle na příslušnosti k rozhodování ve věci samé.
- 37 Tato dvě ustanovení na sebe navíc vzájemně neodkazují.
- 38 Pokud jde dále o systematiku nařízení č. 44/2001, je třeba zdůraznit, že uvedená ustanovení jsou obsažena v kapitole II nařízení č. 44/2001, nadepsané „Příslušnost“, a představují „zvláštní ustanovení“ ve vztahu k „obecným ustanovením“ spadajícím do oddílu 1 téže kapitoly.
- 39 Naopak nic nesevřdí o tom, že by jedno z dotčených ustanovení mohlo být považováno za obecné či zvláštní ve vztahu k druhému dotčenému ustanovení. Spadají totiž do dvou různých oddílů téže kapitoly II, totiž oddílů 6 a 10.
- 40 Z toho plyne, že článek 31 nařízení č. 44/2001 má samostatnou oblast působnosti nezávislou na oblasti působnosti čl. 22 bodu 4 tohoto nařízení. Jak totiž bylo konstatováno v bodě 34 tohoto rozsudku, tento článek 31 se použije v případě, že je jinému soudu než tomu, který je příslušný k rozhodování ve věci samé, podán návrh na předběžná nebo zajišťovací opatření, takže uvedený čl. 22 bod 4, který se týká příslušnosti k rozhodování ve věci samé, v zásadě nemůže být vykládán v tom smyslu, že by mohl být odchylkou od uvedeného článku 31, a že by v důsledku toho mohl vyloučit jeho použití.
- 41 Je však třeba přezkoumat, zda k jinému závěru nevede výklad, který Soudní dvůr podal k čl. 16 bodu 4 Bruselské úmluvy.
- 42 Je totiž důležité připomenout, že jelikož nařízení č. 44/2001 nyní ve vztazích mezi členskými státy nahrazuje Bruselskou úmluvu, platí výklad ustanovení této úmluvy podaný Soudním dvorem rovněž ve vztahu k ustanovením uvedeného nařízení, pokud lze ustanovení těchto nástrojů Společenství kvalifikovat jako rovnocenná (viz zejména rozsudky ze dne 16. července 2009, Zuid-Chemie, C-189/08, Sb. rozh. s. I-6917, bod 18; ze dne 10. září 2009, German Graphics Graphische Maschinen, C-292/08, Sb. rozh. s. I-8421, bod 27, a ze dne 18. října 2011, Realchemie Nederland, C-406/09, Sb. rozh. s. I-9773, bod 38).

- 43 Ustanovení čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, které je relevantní v rámci přezkumu projednávané předběžné otázky, přitom odráží tutéž systematiku jako ustanovení čl. 16 bodu 4 Bruselské úmluvy, a navíc má téměř totožné znění. S ohledem na takovou rovnocennost je třeba zajistit v souladu s devatenáctým bodem odůvodnění tohoto nařízení návaznost výkladu obou právních nástrojů (obdobně viz rozsudky ze dne 23. dubna 2009, Draka NK Cables a další, C-167/08, Sb. rozh. s. I-3477, bod 20; ze dne 14. května 2009, Ilsinger, C-180/06, Sb. rozh. s. I-3961, bod 58, jakož i výše uvedený rozsudek Zuid-Chemie, bod 19).
- 44 V tomto ohledu je třeba uvést, že Soudní dvůr v bodě 24 svého rozsudku ze dne 13. července 2006, GAT (C-4/03, Sb. rozh. s. I-6509), vyložil čl. 16 bod 4 Bruselské úmluvy extenzivně, aby zaručil jeho užitečný účinek. Rozhodl totiž, že vzhledem k postavení, které toto ustanovení zaujímá v systematice této úmluvy, a k sledovanému účelu mají pravidla pro určení příslušnosti stanovená v uvedeném ustanovení výlučnou a kogentní povahu, která se specifickou silou platí jak pro jednotlivce, tak pro soud.
- 45 Soudní dvůr měl navíc za to, že se výlučná příslušnost, kterou stanoví čl. 16 bod 4 Bruselské úmluvy, musí uplatnit nezávisle na procesně právním rámci, ve kterém je otázka platnosti patentu uplatněna, bez ohledu na to, zda to bylo prostřednictvím žaloby nebo námítky, při zahájení řízení nebo v jeho pozdějším stadiu (viz výše uvedený rozsudek GAT, bod 25).
- 46 Soudní dvůr mimoto upřesnil, že připuštěním existence rozhodnutí v systému zavedeném Bruselskou úmluvou, ve kterých by jiné soudy než soudy státu, který patent vydal, rozhodovaly v incidenčním řízení o platnosti tohoto patentu, by došlo ke zvýšení nebezpečí rozporných rozhodnutí, které má Úmluva právě vylučovat (viz výše uvedený rozsudek GAT, bod 29).
- 47 S ohledem na extenzivní výklad čl. 16 bodu 4 Bruselské úmluvy podaný Soudním dvorem, na nebezpečí rozporných rozhodnutí, které má toto ustanovení vylučovat, a vzhledem k rovnocennosti obsahu čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001 a čl. 16 bodu 4 Bruselské úmluvy, která byla konstatována v bodě 43 tohoto rozsudku, je třeba mít za to, že specifická síla ustanovení čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001 zmíněná výše v bodě 44 tohoto rozsudku může mít vliv na použití pravidla pro určení příslušnosti zakotveného v článku 25 nařízení č. 44/2001, který výslovně odkazuje na článek 22 tohoto nařízení, jakož i na použití dalších pravidel pro určení příslušnosti, jako jsou zejména pravidla stanovená v článku 31 uvedeného nařízení.
- 48 V důsledku toho je třeba si položit otázku, zda v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, která se týká žaloby pro porušení patentu, v jejímž rámci byla v incidenčním řízení jako důvod obrany proti přijetí předběžného opatření spočívajícího v zákazu přeshraničního porušování patentu namítána neplatnost evropského patentu, má specifická působnost ustanovení čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, tak jak bylo vyloženo Soudním dvorem, dopad na použití článku 31 tohoto nařízení.
- 49 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle předkládajícího soudu nevydává soud, u něhož bylo zahájeno incidenční řízení, konečné rozhodnutí o platnosti dovolávaného patentu, nýbrž posuzuje, jak by v tomto ohledu rozhodl soud příslušný podle čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001, a požadované předběžné opatření odmítne přijmout, jestliže podle jeho názoru existuje rozumná, nikoli zanedbatelná možnost, že dovolávaný patent bude příslušným soudem zrušen.
- 50 Za těchto okolností je zřejmé, že nebezpečí rozporných rozhodnutí zmíněné v bodě 47 tohoto rozsudku neexistuje, jelikož předběžné rozhodnutí přijaté soudem, u něhož bylo zahájeno incidenční řízení, nijak neovlivní rozhodnutí, které má být ve věci samé vydáno soudem příslušným podle čl. 22 bodu 4 nařízení č. 44/2001. Důvody, které Soudní dvůr přiměly k extenzivnímu výkladu příslušnosti stanovené v čl. 22 bodě 4 nařízení č. 44/2001, proto nevyžadují, aby v takovém případě, jako ve věci v původním řízení bylo použití článku 31 uvedeného nařízení vyloučeno.

- 51 S ohledem na veškeré předcházející úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět, že čl. 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, nebrání použití článku 31 tohoto nařízení.

Ke třetí až šesté otázce

- 52 Vzhledem k odpovědi na druhou otázku není namístě odpovídat na třetí až šestou otázku.

K nákladům řízení

- 53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 6 bod 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že situace, ve které je dvěma nebo více společnostem se sídlem v různých členských státech v řízení probíhajícím u soudu jednoho z těchto členských států každé jednotlivě vytýkáno, že prováděním vyhrazených činností týkajících se téhož produktu porušily tutéž národní část evropského patentu, tak jak platí v jiném členském státě, by mohla vést k vydání vzájemně si odporujících rozhodnutí, kdyby o těchto věcech bylo rozhodováno v oddělených řízeních ve smyslu tohoto ustanovení. Předkládajícímu soudu přísluší, aby existenci takového nebezpečí posoudil s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem ve spisu.**
- 2) **Článek 22 bod 4 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, nebrání použití článku 31 tohoto nařízení.**

Podpisy.